

SÅDAN SKABER I GODE FORLØB FOR LEDIGE

**GUIDE TIL KOMMUNER
OG SKOLER**

OKTOBER 2019

VEJEN TIL

VARIGE JOB GENNEM KOMPETENCELØFT

DEN EUROPÆISKE UNION

Den Europæiske Socialfond

Vi investerer i din fremtid

Introduktion til "Vejen til varige job for ledige"

"Vejen til varige job gennem kompetenceløft" er et stort projekt, der sigter mod at få ufaglærte til at blive faglærte. I projektet afklares deltagernes kompetencer, og der udarbejdes en skræddersyet uddannelsesplan, som skal bidrage til at løfte de ufaglærte til faglærte. I denne guide beskrives projektets delkomponenter, og der præsenteres gode råd til dem, der ønsker at arbejde med indsatsen.

Kompetenceløft for ledige er forløb, som jobcentre, a-kasser og erhvervsskoler i samarbejde udvikler og gennemfører. Jobcentre og a-kasser visiterer de ledige til koordinatorene, og erhvervsskolerne tilrettelægger og gennemfører uddannelsesforløbene.

Sådan virker kompetenceløft for ledige

Ledige i er typisk kendetegnet ved at være forskellige steder i deres tanker om uddannelse. Der er personer, som er afklaret i forhold til uddannelsesretning og personer, som ikke er afklaret.

Projektet rummer særlige muligheder for at hjælpe netop disse målgrupper i uddannelse og i sidste ende i job. Indsatsen:

- ✓ skaber tydelighed om værdien af uddannelse tidligt i ledighedsforløbet
- ✓ hjælper til afklaring af uddannelsesvalg
- ✓ afdækker og beskriver deres kompetencer
- ✓ løfter basale kompetencer i det nødvendige omfang
- ✓ støtter dem i overgangen til ordinær uddannelse.

Fem delkomponenter i indsatsen

Et kompetenceløft består af fem delkomponenter:

- 1** Jobcenter og a-kasse foretager en tidlig udsøgning og afklaring af ledige i forhold til potentiale for kompetenceløft.
- 2** Der gennemføres individuelle visitationssamtaler med de ledige, der afklarer uddannelsesvalg.
- 3** Deltagere, der endnu ikke er afklarede om deres uddannelsesvalg, overgår til et før-faseforløb med vejledning og afklaring.
- 4** Der foretages en realkompetencevurdering og udarbejdes en individuel uddannelsesplan.
- 5** Deltagerne påbegynder en erhvervsfaglig uddannelse.

På de følgende sider gennemgår vi delkomponenterne og præsenterer gode råd fra projektet.

Delkomponent 1:

Tidlig udsøgning og afklaring af de ledige

1

HVAD

Jobcentrene og a-kasserne udsøger og afklarer ledige til kompetenceløft. Det klarlægges, hvorvidt den ledige skal være en del af projektet ud fra profil/screeningskriterier. Er det tilfældet, afklarer jobcenter eller a-kasse, om den ledige kan være interesseret i at deltage i et kompetenceløft.

Projektet er tilrettelagt med det udgangspunkt, at målgruppen for kompetenceløftet primært er stærke grupper blandt forsikrede ledige og jobparate kontant-hjælpsmodtagere. Konjunktursituationen har dog betydet, at grupper længere væk fra arbejdsmarkedet også er inkluderet.

HVORFOR

Mange ledige tænker ikke, at de skal have et kompetenceløft i forbindelse med ledighed. Deres målsætning er i stedet at komme hurtigst muligt tilbage til et relevant arbejde.

Derfor er det vigtigt, at jobcenter og a-kasse tidligt i de lediges forløb italesætter muligheden for et kompetenceløft. Erfaringerne er, at de ledige oftest ikke selv italesætter muligheden for at gå fra ufaglært til faglært. Derfor skal der sættes tidligt ind med information og vejledning.

GODE RÅD FRA PRAKSIS

1. Udarbejd informationsmateriale til jobcentre og a-kasser

- Hvis en folder om kompetenceløft og kontaktinfo til koordinatorene ligger synligt på bordene i jobcentre og a-kasser, husker medarbejderne på at udsøge ledige.
- Det betyder, at flere sagsbehandlere visiterer ledige til kompetenceløft på skolerne.

2. Informér om økonomi

- Det er ofte et spørgsmål om økonomi, der sætter en stopper for intentionen om at løfte ledige ind i uddannelse.
- De ledige vil derfor ofte spørge ind til økonomi, og hvor lang tid uddannelsen tager.
- Det er således vigtigt, at jobcentre og a-kasser kender til reglerne og mulighederne eller ved, hvem de skal henvende sig til for afklaring af dette.

3. Afklar tidligt i ledighedsforløbet

- Økonomien er vigtig for de ledige. Derfor er det et fokuspunkt, at jobcentre og a-kasser udsøger og afklarer særligt dagpengemodtagere tidligt i forløbet.
- Jo tidligere dagpengemodtagere overgår til en uddannelse, jo mere af uddannelsen kan de tage på dagpenge.

4. Tænk i hele uddannelsessystemet

- Når man arbejder med en bred målgruppe af ledige, vil det ikke være alle en erhvervsuddannelse er relevant for.
- Man skal derfor i sin udsøgning og afklaring også være opmærksom på mulighederne for andre uddannelsesretninger.

Delkomponent 2: Visitationssamtale med koordinator

HVAD

Efter udsøgning og rekruttering af potentielle ledige til projektet gennemføres der individuelle visitationssamtaler med de ledige. Visitationen vil ofte kræve flere samtaler.

Samtalerne kan afvikles på forskellige måder. Nogle steder er der gode erfaringer med, at samtaler afholdes som treparts-samtaler mellem jobcenter/a-kasse, den ledige og koordinatoren. Det sikrer hurtig afklaring af spørgsmål. Andre har gode erfaringer med at holde samtalerne mellem koordinatoren og den ledige. Det kan skabe et fortroligt rum.

Visitationssamtalen benyttes til at kortlægge den lediges baggrund i form af skolegang, erhvervs erfaring og eventuelle udfordringer. Der er mulighed for at tale om konkrete uddannelsesretninger. Visitationsskemaet udfyldes, og hvis den ledige ønsker at gå videre, kan koordinatoren vejlede den ledige i forhold til, hvilke dokumenter (kursusbeviser mv.) der skal indhentes til brug for RKV'en mv.

HVORFOR

Mange ledige er langt fra skolebænken. Det er ufaglærte, som måske ikke er opmærksomme på, hvilke kompetencer de reelt set har. Det er også ofte personer, som ikke forbinder uddannelse med noget positivt. Visitationssamtalen bidrager til at nedbryde de barrierer, den ledige har for uddannelse via information og vejledning.

GODE RÅD FRA PRAKSIS

2

1. Skab et "sikkert rum"

- Det er vigtigt, at den ledige føler sig godt tilpas i samtalen, så vedkommende er åben og ærlig om evt. udfordringer.
- Føler den ledige sig tryk, giver det en god ramme i forhold til dialog om ønsker til uddannelse.

2. Brug visitationsskema som logbog

- Ved udsøgning og afklaring udarbejdes et visitationsskema.
- Dette skema kan benyttes af koordinatoren som en logbog om den ledige.
- Man kan eksempelvis – ved tilladelse – indsætte et billede af den ledige.
- Man kan også indføre alle relevante oplysninger i forbindelse med visitationssamtalen.
- På den måde kan man lettere vejlede og hjælpe den ledige i de næste faser af forløbet, og den ledige slipper for at fortælle sin "historie" flere gange.
- Det bidrager til en stærkere relation.

Delkomponent 3:

Før-faseforløb på uddannelsesinstitutionerne

HVAD

Inden de ledige bliver kompetencevurderet med en RKV på en godkendt skole tilmeldes nogle af dem et før-faseforløb i hold med en længde på 1-10 dage og afviklet på uddannelsesinstitutionerne. Før-fasen skal også anvendes til at samle dokumentation for uddannelse, erhvervs erfaring samt øvrige erfaringer og kompetencer. Samlet medvirker forløbet til, at RKV'en gennemføres så præcis som muligt. Afslutningsvis benyttes før-faseforløbet til, at den ledige får en plan for et uddannelsesforløb, som gør det let for jobcentret at gennemskue, om de eventuelt skal godkende uddannelsen på en ydelse.

HVORFOR

Motivationsarbejdet og vejledningen af mange af de ledige, der indgår i disse forløb, er vigtig. Før-faseforløbene i hold giver muligheden for, at man sammen kan dele erfaringer og bekymringer. Det giver også mulighed for, at man kan inspirere og støtte hinanden. Denne peer-to-peer effekt er veldokumenteret i forskningen, og den ser man også i spil på disse før-faseforløb.

3

GODE RÅD FRA PRAKSIS

1. Arbejd med løbende optag

- Det er vigtigt for de ledige, at der er fremdrift i forløbet efter visitationssamtalen.
- Det øger risikoen for frafald, hvis man ikke kan gå direkte ind i et før-faseforløb.
- Man bør derfor arbejde med løbende optag på før-faseforløbene, så jobcentre kan sende de ledige i forløbene fra dag til dag.

2. Solid volumen på forløbene

- Uddannelsesinstitutionerne peger på vigtigheden af, at der sikres volumen af deltagere på forløbene.
- Hvis holdene bliver for små eller for store, er det svært at sikre kvalitet og relevans.
- Det betyder, at jobcentre og a-kasser skal have et stort fokus på løbende udsøgning.

3. Én underviser på forløbene

- Det giver gode rammer, at der sikres en god relation mellem underviser og deltager.
- Det kan man sikre ved, at underviseren på forløbene er den samme, men der er også gode erfaringer med at benytte flere undervisere og gæsteoplægsholdere.

4. Håndholdt hjælp

- Forløbet benyttes bl.a. til at indsamle materiale til brug for RKV'en. Her peger uddannelsesinstitutionerne på, at deltagerne kan have brug for en håndholdt hjælp.
- Man kan hjælpe deltagerne med at fokusere på arbejdsfunktioner i stedet for at fokusere på stillingsbetegnelser.
- Man kan fokusere deltagernes dialog med tidligere arbejdsgivere på arbejdsfunktioner, så dialogen knytter an til de konkrete uddannelsesbekendtgørelser. Det gør RKV'en lettere at udarbejde senere hen.

Delkomponent 4:

Realkompetencevurdering og uddannelsesplan

HVAD

Når den ledige har valgt uddannelsesretning, udarbejdes der en individuel RKV på en godkendt skole. Processen for RKV'en er lovbestemt. Den består af to dele: En vurdering af standardmerit i forhold til uddannelse og relevant erhvervs erfaring samt en individuel vurdering, hvor erfaringer og øvrige kompetencer kortlægges og vurderes. En RKV kan også bestå af tests samt praktiske og teoretiske opgaver.

RKV'en gennemføres i tilknytning til de respektive erhvervsuddannelser på de skoler, som er godkendt til at udbyde og afholde disse. Der udarbejdes dernæst en uddannelsesplan, når der er en virksomhed, der indgår en uddannelsesaftale med den ledige.

HVORFOR

RKV'en illustrerer for de ledige voksne (+25 år) værdien af den erfaring, de har. Det sætter ord på deres kompetencer og giver dem selvtillid og mod på at tage en uddannelse. I projektet er det desuden blevet tydeligt, at RKV'en skal gennemføres hurtigst muligt efter visitationssamtalen. For de ledige er det vigtigt at få en afklaring af, hvor lang tid uddannelsesforløbet skal løbe over. Det knytter sig blandt andet til et spørgsmål om økonomi.

GODE RÅD FRA PRAKSIS

4

1. Fast form for RKV

- Erfaringen er, at der er stor forskel på, hvor meget uddannelsesinstitutionerne gør ud af RKV'en.
- For at sikre ens tilgang til RKV'en og overskueliggøre jobcentrenes efterfølgende behandling kan skolerne anvende de skabeloner, som Undervisningsministeriet har offentliggjort.
- Skolerne kan med fordel udarbejde RKV'en før uddannelsesstart, så den ledige kender uddannelseslængden og ved, om han/hun får mulighed for at bruge dagpenge under uddannelsen (godkendt af jobcentret).

2. Anvend praktiske opgaver i RKV'en

- Det kan være relevant, at man i forbindelse med RKV'en lader de ledige løse praktiske opgaver eller cases.
- Det kan for eksempel være relevant, at man lader en person, der har arbejdet som rørlægger i en årrække, vise, at vedkommende kan håndværket i praktisk sammenhæng.
- Samlet kan de to forslag bidrage til en mere gennemskuelig proces og en mere præcis RKV.

Delkomponent 5:

Ledige påbegynder en erhvervsuddannelse

HVAD

Efter RKV'en påbegynder den ledige erhvervsuddannelsen som planlagt i uddannelsesplanen. I en evt. mellemliggende periode fra RKV til opstart på EUV vil det være muligt at give deltagerne relevante kompetencer, som kan godskrives i forhold til EUV for det respektive fagområde. Det kan fx ske i form af AMU-kurser, som er meritgivende, herunder 6 ugers jobrettet uddannelse, hvoraf et af AMU-kurserne kan godskrives. Det kan også ske i form af almen opkvalificering, herunder AVU og FVU.

HVORFOR

Det er vigtigt, at de ledige holdes motiverede i den mellemliggende periode fra RKV og til opstart på EUV. Stilstand i længere perioder i disse forløb kan øge risikoen for frafald. Ofte fordi de vender tilbage til ufaglærte jobs.

5

GODE RÅD FRA PRAKSIS

1. Afsæt ressourcer til overgang til ordinær uddannelse

- De ledige er forskellige. Nogle ledige er klar til at overgå til uddannelse, andre vil stadig have brug for støtte.
- Derfor bør man for nogle ledige prioritere fastholdelsesstøtte ved overgang til uddannelse.

2. Udarbejd en drejebog for fastholdelse

- Afstem roller og ansvar, så det er tydeligt, hvem der er ansvarlig for hvad i processen.
- Tænk fastholdelse som en rejse, hvor de ledige går gennem flere faser – fx både nogle hvor motivationen stiger og falder.
- Iværksæt målrettede tiltag til de forskellige faser, de ledige kan gå igennem.

3. Skab rum til fortrolighed

- Den vigtigste rolle for en koordinator er at gøre den ledige bevidst om, at ingen spørgsmål er dumme. På den måde ved den ledige, at de spørgsmål altid er velkomne hos koordinatoren.
- Koordinatoren har ikke myndighedsbeføjelser. Det skaber et rum for fortrolighed. Koordinatoren kan træde ind i en rolle, hvor de kan hjælpe den ledige med at formulere og rette spørgsmål til rette vedkommende.
- Gør den ledige bevidst om, at koordinatoren kan hjælpe før og under uddannelse.

FÅ MERE VIDEN

I kan hente mere viden om kompetenceløft og projektet "Vejen til varige job gennem kompetenceløft".

→ <http://varigejob.nu/>

Guiden er udarbejdet af Rambøll Management Consulting for projektet "Vejen til varige job gennem kompetenceløft".